

320



సీనియర్ సెకండరీ స్థాయి కోర్సు

[ఇంటర్మీడియట్ (APOSS) కోర్సు]

గణకశాస్త్రం - 3

(కోర్ మాడ్యూల్స్)



ఎ.పి.స్టేట్ ఓపెన్ స్కూల్

(APSOS) హైదరాబాద్

యస్.సి.ఇ.ఆర్.టి. క్యాంపస్, యల్.బి.స్టేడియం,

ఇ-గేట్ ఎదురుగా, బషీర్బాగ్, హైదరాబాద్ - 500 001

Website: www.apopenschool.org/html

Email : diraposshyd@yahoo.in

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం వారిచే ఉచిత పంపిణీ

© ANDHRA PRADESH OPEN SCHOOL SOCIETY
GOVERNMENT OF ANDHRA PRADEESH, HYDERABAD

First Published – 2010-2011

All Rights Reserved

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means without the prior permission, in writing of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover.

This book is a Telugu translation of the original Accountancy(320)
English version of NIOS, NOIDA

ఈ తెలుగుసేతకు ముందుమాట

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఓపెన్ స్కూల్, హైదరాబాద్ 2010 - 11 సంవత్సరము నుండి దూరవిద్యలో ఇంటర్మీడియట్ కోర్సును ప్రభుత్వ ఉత్తర్వు G.O. Ms, No 170 Higher Education (IE-II), dt. 04. 09. 2010 ప్రకారము ప్రారంభించిందని తెలుపుటకు సంతోషిస్తున్నాను. ఈ కోర్సులో ప్రవేశము పొందిన అభ్యాసకులందరికీ నా అభినందనలు. దూరవిద్యలో ప్రారంభించబడిన ఈ కోర్సు రెగ్యులర్ ఇంటర్మీడియట్ (బోర్డు ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్, ఆంధ్రప్రదేశ్, హైదరాబాద్) కోర్సుకు సమానమైనది. ఏదో ఒక కారణముచే ఇంటర్మీడియట్ కోర్సు చేయని లేక పూర్తిచేయని అభ్యాసకులకు ఈ కోర్సు ఒక సువర్ణ అవకాశం.

ఈ పాఠ్యపుస్తకమును నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓపెన్ స్కూలింగ్ (NIOS). నోయిడా వారి అనుమతితో వారి సిలబస్ ప్రకారము వారి ఆంగ్ల మాధ్యమ పుస్తకము అనువాదము చేయబడినది (Vide letter of charman NIOS/ CMD/MISC/10/314 Dt 27.10.2010). సంబంధిత విషయములలో నిష్ణాతులైన, మరియు అనుభవజ్ఞులైన ఆచార్యులు, రీడర్స్, లెక్చరర్స్ చే NIOS పాఠ్యగ్రంథములు అనువాదము చేయబడినవి. ఈ పాఠ్య పుస్తకములోని అంశాలన్నీ NIOS వారి సంబంధిత పుస్తకములోని మౌలిక భావనలను దృష్టియందుంచుకొని, తెలుగులోకి అనుసృజనగావించబడినది. అవసరమైన చోట అవగాహన నిమిత్తము అనువాద పదముతోపాటు ఆంగ్ల పదాలను కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అభ్యాసకులకు అర్థమయ్యే రీతిలో సరళమైన భాష వాడబడింది. అభ్యాసకుల సులభ అవగాహన కోసం చిత్ర పటాలు, రేఖా పటాలు పొందుపరిచాము. ఈ పాఠ్య పుస్తకము అభ్యాసకులకు ప్రభుత్వము వారు ఉచితముగా పంపిణీ చేయడం ఎంతో సంతోషాన్ని కలిగిస్తుంది. అభ్యాసకుల స్వీయ అధ్యయనం కోసం పాఠ్యాంశాలను శీర్షికలుగా విభజించటమే కాక, పాఠ్యప్రశ్నలకు జవాబులు కూడా ఇవ్వడం జరిగింది. అభ్యాసములోని ప్రశ్నలకు విద్యార్థులే స్వయంగా సమాధానములు వ్రాసుకోవాలి. వారికి బోధించే అధ్యాపకులు ఎప్పటికప్పుడు అభ్యాసకుల ప్రగతిని పరీక్షించాలి. అవసరమైన చోట ప్రోత్సాహము అందించాలి. వారి ప్రగతిలో లోపాలున్నట్లైతే సరిచేయాలి. ఈ అంశాలపై అభ్యాసకులకు ఇవ్వబడిన అసైన్మెంట్స్ (Assignments) / ప్రాజెక్టులు ఎప్పటికప్పుడు దిద్ది వారి జ్ఞానాన్ని, అవగాహనను పరిపుష్టం చేయాలి. వారి భవిష్యత్తుకు బంగారు బాటలు వేయాలి.

ఈ సందర్భంగా అనువాదమునకు అనుమతించిన చైర్మన్, NIOS గారికి, NIOS సెక్రటరీ గారికి, వారి సంబంధిత సిబ్బందికి కృతజ్ఞతలు. ఈ అనువాదమును, తెలుగులో అనుసృజనరీతిలో తీర్చిదిద్దిన అధ్యాపకులకు, దోహదపడిన విద్యాశాఖ ప్రభుత్వ ముఖ్య కార్యదర్శి శ్రీమతి చందనాఖాన్ I.A.S గారికి, మన రాష్ట్రంలోని విశ్వవిద్యాలయ ఉపకులపతులకు, డీన్లకు, వివిధ సంచాలకులు, ఇంటర్మీడియట్ విద్య, ఉన్నత విద్య, పాఠశాల విద్య వారికి, సెక్రటరీ బోర్డ్ ఆఫ్ ఇంటర్మీడియట్ గారికి మా అభివాదములు. దీనిని ముద్రించు సంచాలకులు Govt Text Book Press శ్రీ జేసుపాదం గారికి, వారి సిబ్బందికి వందనాలు.

తగిన రీతిలో ఈ కార్యక్రమాన్ని సమన్వయ పరచిన మా APOSS కార్యాలయ సమన్వయ బృందానికి, సిబ్బందికి కృతజ్ఞతలు.

ఈ పాఠ్యగ్రంథములో భావనలలోగాని, భాషలో గాని, అభివృద్ధి దిశలో ఏవైన మార్పులు, చేర్పులు, కూర్పులు, తొలగింపులు, తత్సంబంధ సూచనలున్నచో తెలుపవలసినదిగా సంబంధితులందరిని కోరుతున్నాను.

అభ్యాసకులకు మంచి భవిష్యత్తును కాంక్షిస్తూ

(కె. ఆనందకిశోర్)

సంచాలకులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఓపెన్ స్కూల్, హైదరాబాద్.

కరికులమ్ కమిటీ

ప్రా॥ జవహర్‌లాల్

ప్రాఫెసర్

కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఢిల్లీ స్కూల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్, ఢిల్లీ

డా॥ ఎ.కె.సహజ్‌పాల్

రీడర్

డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ కరెస్పాండెంట్ కోర్సులు

డి-32, యూనివర్సిటీ క్యాంపస్,

సెక్టార్-14, చంఢీఘర్

డా॥జగన్‌మోహన్ గుప్తా

రీడర్, కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

మోతిలాల్ నెహ్రూ కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

ఎస్.హెచ్.ఎస్.కె.బన్నాల్, లెక్చరర్ (రిటైర్డ్)

కమర్షియల్ సీనియర్ సెకండరీ స్కూల్,

దరియాగంజ్, న్యూఢిల్లీ.

డా॥ షిప్రా వైద్య

రీడర్, డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ సోషల్ సైన్స్ అండ్

హ్యూమానిటీస్, ఎన్‌సిఇఆర్‌టి,

శ్రీఅరబిందోమార్గ్, న్యూఢిల్లీ.

డా॥ హెచ్.వి.జాంబ్

రీడర్, కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఖల్నా కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

ఎం.ఎస్.మీనా గోయల్

ప్రిన్సిపాల్, నవ్‌హింద్ బాలికల సీనియర్

సెకండరీ స్కూలు, న్యూరోహటర్‌రోడ్డు

న్యూఢిల్లీ - 110005

ఎం.ఎస్.మంజుగుప్తా

అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ (అకడిమిక్)

నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓపెన్ స్కూలింగ్

ఎడిటర్

డా॥ హెచ్.వి.జాంబ్

రీడర్ కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఖల్నా కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

కోర్సు రచయితలు / సమీక్షకులు

డా॥ హెచ్.వి.జాంబ్

రీడర్, కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఖల్నా కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

డా॥ఎస్.కె.శర్మ

రీడర్, కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఖల్నా కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

ఎస్.హెచ్.రాజేష్ బన్నాల్

లెక్చరర్ (గణకశాస్త్రం)

రోహిత్లా ఎ.వి.సీనియర్ సెకండరీ స్కూల్,

నాయ్‌సారక్, ఢిల్లీ

డా॥ బిందుప్రసాద్ సాహూ

లెక్చరర్

కామర్స్ డిపార్ట్‌మెంట్

ఖలాసా కాలేజి, న్యూఢిల్లీ-21

ఎం.ఎస్.మంజుగుప్తా

అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ (అకడిమిక్)

ఎన్‌ఓఐఎస్, న్యూఢిల్లీ

ఎస్.హెచ్.ఎస్.కె.బన్నాల్, లెక్చరర్ (రిటైర్డ్)

కమర్షియల్ సీనియర్ సెకండరీ స్కూల్,

దరియాగంజ్, న్యూఢిల్లీ.

ఎడూలెసెన్సు ఎడ్యుకేషన్ ప్రొగ్రాము

ఎం.ఎస్.అశిమాసింగ్

ప్రాజెక్ట్ ఆఫీసర్ (ఎఇపి)

నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓపెన్

స్కూలింగ్, నోయిడా.

మినిస్ట్రీ ఆఫ్ హ్యూమన్ రిసోర్స్

డెవలప్‌మెంట్

భారతప్రభుత్వం, ఇండియా

యునైటెడ్ నేషన్స్ పాప్యులేషన్

ఫండ్ (యుఎన్‌ఎఫ్‌పిఎ)

న్యూఢిల్లీ, ఇండియా

గ్రాఫిక్ ఇల్లస్ట్రేటర్

మహేష్‌శర్మ, గ్రాఫిక్ ఆర్టిస్ట్, ఎన్.ఐ.ఓ.ఎస్., న్యూఢిల్లీ

తెలుగులో అనుస్మజన

ప్రధాన సంపాదకులు

శ్రీ కలపాల ఆనందకిశోర్,

యమ్.యస్సీ.,యమ్.ఎడ్, పి.ఇ, డిప్లొమా ఇన్ ఎడ్యుకేషన్ (లండన్)

సంచాలకులు

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక విద్యాపీఠం, బషీర్‌బాగ్, హైదరాబాద్.

సంపాదకులు

అంగలకుదిటి నాగవీర భద్రాచారి

యం.కాం.బి.ఇడి, పి.జి.డి.డి.ఇ, సి.ఇ.యం.ఇ.,

యం.ఫిల్.,

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉత్తమ అధ్యాపక అవార్డు గ్రహీత)

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గోల్డ్ మెడల్ అవార్డు గ్రహీత)

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

బి.బి.హెచ్ డిగ్రీ కాలేజి, వేటపాలెం, ప్రకాశం జిల్లా

డా॥ జి.వి. రామలింగేశ్వరరావు

యం.కాం, యం.ఫిల్, పి.హెచ్.డి.

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

మిసెస్ ఎ.వి.ఎన్. కాలేజి, విశాఖపట్నం

అనువాదకులు

ఎ.నాగవీర భద్రాచారి

యం.కాం.బి.ఇడి, పి.జి.డి.డి.ఇ, సి.ఇ.యం.ఇ., యం.ఫిల్.,

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉత్తమ అధ్యాపక అవార్డు గ్రహీత)

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గోల్డ్ మెడల్ అవార్డు గ్రహీత)

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

బి.బి.హెచ్ డిగ్రీ కాలేజి, వేటపాలెం, ప్రకాశం జిల్లా

డా॥ జి.వి. రామలింగేశ్వరరావు

యం.కాం, యం.ఫిల్, పి.హెచ్.డి.

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

మిసెస్ ఎ.వి.ఎన్. కాలేజి, విశాఖపట్నం

సమన్వయకర్తలు

ఈదులమూడి వరకుమార్

రీజినల్ కో-ఆర్డినేటర్,

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక విద్యాపీఠము

హైదరాబాద్

యార్లగడ్డ పద్మశ్రీ

సమన్వయకర్త

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంస్కృతిక విద్యాపీఠము

హైదరాబాద్

FOREWORD

Dear Learner,

We are very happy that you have joined NIOS and decided to become an Open and Distant Learner.

NIOS has brought out its revised Senior Secondary Course material. This course has been designed in a **modular format** in the sense that the content is divided into different modules. These modules are made up of a number of lessons. The modules are self contained and you can pick up any of the modules first that interests you. However, we would like you to proceed as the modules have been arranged because there are references and cross references to other lessons.

One of the main features of this course is the division of the modules into **core** and **optional** modules. The core modules are compulsory for all learners, but you can choose any **one** of the two optional modules. For example, in Geography, you can pick up either Local Area Planning **or** Tourism Geography; in Business Studies, you can study either Wage Employment in Business **or** Self Employment in Business. Each subject offers two optional modules. The idea is to allow you to study what interests you more even in one particular subject. This is something unique to the NIOS courses of study. You will not find such **choice** elsewhere.

This course is revised on the lines of the guidelines contained in the National Curriculum Framework 2005. We have tried to make the material as **activity based** as possible. We believe that you learn more when you do something with your own hands rather than just passive reading. We have made efforts to keep the **language of the study material simple** to facilitate you to understand the content easily.

The examples that we have chosen and used in the course material are from daily life to enable you to relate easily what is new to what you already know. Through the Self Learning Materials, we are trying to help you to construct your own knowledge so that you learn by understanding and not just by memorising everything.

Another important feature of this learning material is integration of Adolescence Education issues with the learning content. Realising that development of life skills like self awareness, critical thinking, negotiation and communication skills is important, we have used different opportunities to build desirable skills in the lessons.

The study materials developed by NIOS are **self-learning materials**. You are supposed to read and work on your own. Unlike a textbook, you do not need a teacher to tell you what to do.

With our good wishes, start studying, do what you are told to do, attempt all activities, answer the intext questions, check your answers from the answers given, learn each topic well and be a **successful self learner**.

(M.C. Pant)
Chairman, NIOS

డైరెక్టర్ సందేశం

ప్రియమైన అభ్యాసకులారా!

నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఓపెన్ స్కూలింగ్ వారి అకడమిక్ విభాగం మీ అవసరాలకు అనుగుణంగా కావలసిన కొత్త ప్రాగ్రాములను మీకు అందించటానికి నిరంతరం కృషి చేస్తున్నది. సమగ్రమైన అధ్యయనం తరువాత మేము మా పాఠ్యప్రణాళిక ఎక్కువగా విధుల నిర్వహణకు అనుగుణంగా జీవిత అవసరాలకు అనుగుణంగా సులభంగా ఈ పాఠ్య ప్రణాళిక మీకు ఎక్కువ ప్రభావితంగాను, ఉపయోగకరంగాను ఉండేలా తయారు చేయడమే మా ప్రస్తుత లక్ష్యం. దేశంలోని ప్రధానమైన విద్యా సంస్థల నుండి ప్రముఖులను ఆహ్వానించి వారి మార్గదర్శకత్వంలో మేము ఈ గణకశాస్త్ర విషయంశాలను ఎప్పటికప్పుడు ఆధునీకరణతో ఈ పాఠ్య ప్రణాళికను జాతీయ పాఠ్య ప్రణాళిక రూపకల్పనకు 2005 అనుగుణంగా తయారు చేయడం జరిగింది.

అదే సమయంలో పాత, పనికిరాని సమాచారాన్ని తొలగించి కొత్త, పనికివచ్చే అంశాలను చేర్చడం ద్వారా అధ్యయన అంశాలను మీకు ఆకర్షణీయంగా, అనుకూలంగా తయారు చేయడం జరిగింది. మీకు ఈ కొత్త బోధన సమాచారం మీ అభిరుచులకు అనుగుణంగా ప్రభావితంగా, మీ కార్యకలాపాలు నిర్వర్తించడానికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుందని మేము భావిస్తున్నాం.

ఈ విషయ అంశాలకు సంబంధించి, అవసరమైన మార్పులు, చేర్పుల సలహాలను ఎల్లప్పుడూ మీ నుండి ఆహ్వానిస్తున్నాం.

భవిష్యత్లో మీకు విజయాలను, ఆనందాన్ని ఆకాంక్షిస్తున్నాను.

(కె.ఆర్.చంద్రశేఖరన్)

మీతో ఒక మాట

ప్రియమైన అభ్యాసకులారా!

ఇప్పటివరకు, మీరు అకౌంటింగ్ భావనలు మరియు సాంప్రదాయాలు విషయాలను బాగా ఆకళింపు చేసుకొన్నారు. అంతేగాకుండా, వాటిని ఏవిధంగా ఉపయోగించాలో తెలుసుకొన్నారు. వీటి ఆధారంగా మీరు చిట్టాపద్ధులు రాయడం, వ్యాపార, వ్యాపారేతర సంస్థలకు ఆర్థిక నివేదికలు ఎలా తయారుచేయవలెనో నేర్చుకొన్నారు.

ఈ మూడవ పుస్తకంలో రెండు ఐచ్ఛిక మాడ్యూల్స్ ఉన్నవి. ఈ రెండింటిలో ఒక దానిని ఎంపిక చేసుకోవలసి ఉంది. మొదట మాడ్యూల్ 'ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ'. ఈ మాడ్యూల్‌లో మీరు ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ చేయుటకు సాధనాలు, అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు, మరియు నగదు ప్రవాహ నివేదిక.

రెండవ మాడ్యూల్ 'ప్రాథమిక కాస్ట్ అకౌంటింగ్' కు సంబంధించినది. దీనిలో నాలుగు పాఠాలు ఉన్నాయి. అవి కాస్ట్ అకౌంటింగ్ పరిచయం, వ్యయ భావనలు, వ్యయ నివేదిక, సరుకు స్థాయిలు మరియు సరుకు జారీ పద్ధతులను గురించి మీరు తెలుసుకొంటారు.

ఈ పుస్తకం చివరన, సాధన చేయుటకు ప్రశ్నలు ఇవ్వబడినాయి. ఈ మాడ్యూల్స్‌లోని పాఠాలను చాలా జాగ్రత్తగా చదవండి. ఈ పుస్తకం చివరలో అకౌంటెన్సీ విషయానికి సంబంధించిన మాదిరి ప్రశ్నా పత్రం జత చేయడం జరిగింది. మీకు పాఠం చదవడంలో ఏమైనా కష్టమని భావిస్తే, మీ అధ్యయన కేంద్రంలోని వ్యక్తిగత కాంట్రాక్టు ప్రోగ్రాంలో సంబంధిత ట్యూటర్‌తో చర్చించండి లేదా మాకు రాయండి.

భవిష్యత్‌లో మీరు విజయాలు సాధించాలని ఆకాంక్షిస్తూ,

విజయభవ,

ఎ. నాగవీరభద్రాచారి

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉత్తమ అధ్యాపక అవార్డు గ్రహీత)

(రాష్ట్ర ప్రభుత్వ గోల్డ్ మెడల్ అవార్డు గ్రహీత)

వాణిజ్యశాఖ విభాగ అధిపతి

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

బండ్లబాపయ్య హిందూ డిగ్రీ కళాశాల

వేటపాలెం, ప్రకాశం జిల్లా

డాక్టర్ జి.వి. రామలింగేశ్వరరావు

అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్

మినెస్ ఎ.వి.యన్. కాలేజి, విశాఖపట్నం.

అభ్యసనా మెటీరియల్స్ను ఎలా ఉపయోగించాలి

శుభాకాంక్షలు !

స్వయం-అభ్యాసకుడిగా చదువును కొనసాగించే చాలెంజ్‌ని నీవు అంగీకరించావు. ఆండ్రప్రదేశ్ ఓపెన్ స్కూల్ సొసైటీ అన్ని విధాలుగా అండగా ఉండటమేగాకుండా, అనుభవజ్ఞులైన నిష్ణాతులైన గణకశాస్త్రం అభ్యసనీ మెటీరియల్స్‌ను మీ స్థాయిని గుర్తించుకొని రూపొందించడం జరిగింది. స్వతహాగా అభ్యసన చేయు విధానం రూపొందించబడినది. ఇచ్చిన నిబంధనలను మీరు పాటించనట్లయితే, ఈ అభ్యసనా మెటీరియల్స్‌ను మీరు పూర్తిగా, సంతృప్తిగా వినియోగించుకోగలరు.

- శీర్షిక :** ఈ పాఠంలోని అంశాలు స్పష్టంగా తెలియపరుస్తుంది. ఇవి చదవండి.
- విషయపరిచయం :** మిమ్మల్ని పాఠానికి పరిచయం చేయటమేగాకుండా, పాఠ పాఠానికి సంధానం చేస్తుంది.
- లక్ష్యాలు :** ఈ పాఠం చదివిన తరువాత మీరు ఏమి నేర్చుకొంటారో తెలుపుతుంది. మీరు వీటిని సాధించాలి. అందుకోసం మీరు చదివి, నేర్చుకొన్నది తనిఖీ చేసుకోండి.
- విషయం :** మొత్తం విషయాన్ని వివిధ భాగాలుగా విభజన చేయడం జరిగింది. ఒక విభాగం ఇంకొక విభాగంలోనికి విషయపర్వంగా తీసుకొని వెళుతుంది. అవసరమైన పెద్ద అక్షరాలు లేదా పెట్టెల రూపంలో విషయాన్ని ఉంచారని మీరు గమనించాలి. వీటి పై మీరు శ్రద్ధ వహించాలి.
- పాఠ్యాంశ ప్రశ్నలు :** ప్రతివిభాగంలో ఆబ్జెక్టువు ప్రశ్నలు ఇవ్వబడును. మరియు వాటి సమాధానాలను పాఠం చివర ఇవ్వడం జరుగుతుంది. మీ ప్రగతిని తనిఖీ చేసుకోవడానికి ఈ పద్ధతి ఉపయోగపడుతుంది. వాటిని సాధన చేయండి. విజయవంతంగా పూర్తి చేస్తేనే మీరు ముందు పాఠాలు చదవడానికి వీలుంటుంది. లేదా సరిగా పూర్తి చేయకపోతే, మరల పాఠ పాఠాలను చదివి, నేర్చుకొని, ముందుకు సాగండి.
- మీరు ఏమి నేర్చుకొన్నారు :** పాఠంలోని ముఖ్యమైన అంశాల సంక్షిప్తం చేయడం వల్ల దాని ద్వారా పాఠాలను పునఃపరిశీలన మరియు రివిజన్‌కు సహాయకారిగా ఉంటుంది. మీరు స్వంత అభిప్రాయాలను కూడా జతపరచవచ్చు.
- పాఠ్యగత ప్రశ్నలు :** ఈ విభాగంలో వ్యాస ప్రశ్నలు మరియు లఘు ప్రశ్నలు సాధన కోసం ఇవ్వడం వల్ల విషయం మొత్తాన్ని సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి మీకు వీలుపడుతుంది.
- పాఠ్యగత ప్రశ్నలకు జవాబులు:** పాఠ్యగత ప్రశ్నలకు జవాబులు సరైనవా అనేది తెలుసుకోవడానికి ఈ విభాగం మీకు సహాయకారిగా ఉంటుంది.
- కార్యకలాపాలు :** విషయ భావన సులభంగా అర్థం చేసుకోవడానికి కొన్ని కార్యకలాపాలను సూచించడం జరిగింది.

అభ్యసనా మెటీరియల్స్‌లోని పాఠ్యాంశాల శీర్షికలు

మాడ్యూల్ -I ప్రాథమిక అకౌంటింగ్

1. అకౌంటింగ్ - పరిచయం
2. అకౌంటింగ్ భావనలు
3. అకౌంటింగ్ సాంప్రదాయాలు - మరియు ప్రమాణాలు
4. వ్యాపార వ్యవహారాల అకౌంటింగ్
5. చిట్టా
6. ఆవర్జా

7. నగదు పుస్తకం

8. ప్రత్యేక అవసర పుస్తకాలు

మాడ్యూల్ -II అంకణా మరియు కంప్యూటర్స్

9. బ్యాంకు నిల్వల సమన్వయ పట్టీ
10. అంకణా
11. తప్పులు - సవరణ
12. కంప్యూటర్ - కంప్యూటరైజ్డ్ అకౌంటింగ్

మాడ్యూల్- III వ్యాపార మరియు

వ్యాపారేతర సంస్థల ఆర్థిక నివేదికలు

13. ఆర్థిక నివేదికలు - పరిచయం
14. ఆర్థిక నివేదికలు - I
15. ఆర్థిక నివేదికలు - II
16. వ్యాపారేతర సంస్థలు - పరిచయం
17. ఆర్థిక నివేదికలు

మాడ్యూల్ - IV

18. సాధారణ భాగస్వామ్యము
19. భాగస్థుని ప్రవేశం

20. భాగస్థుని విరమణ మరియు మరణం.

21. భాగస్వామ్య సంస్థ రద్దు

మాడ్యూల్- V

కంపెనీ వాటాల, డిబెంచర్ల అకౌంటింగ్

22. కంపెనీ-పరిచయం
23. వాటాల జారీ
24. వాటాల జప్తు
25. జప్తు వాటాలు తిరిగి జారీ
26. డిబెంచర్ల జారీ

మాడ్యూల్ - VIA ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ.

27. ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ - పరిచయం
28. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - I
29. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - II
30. నగదు ప్రవాహ నివేదిక

మాడ్యూల్ - VI B ప్రాథమిక కాస్ట్ అకౌంటింగ్

31. కాస్ట్ అకౌంటింగ్ - పరిచయం
32. ప్రాథమిక వ్యయభావనలు
33. వ్యయ నివేదిక
34. మెటీరియల్స్ మరియు స్టోర్సు

విషయసూచిక

ఐచ్చిక మాడ్యూల్స్	పాఠ్యాంశం పేరు	పేజీ నెం.
6 A ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ	27. ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ	1-19
	28. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - I	20-38
	29. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - II	39-56
	30. నగదు ప్రవాహ నివేదిక	57-85
లేదా		
6 B ప్రాథమిక కాస్ట్ అకౌంటింగ్	27. కాస్ట్ అకౌంటింగ్-పరిచయం	86-95
	28. ప్రాథమిక వ్యయ భావనలు	96-111
	29. వ్యయ నివేదిక	112-128
	30. మెటీరియల్స్ మరియు స్టోర్సు	129-151

- అనుబంధం - ఎ సాధన కోసం ప్రశ్నలు
- అనుబంధం - బి మాదిరి ప్రశ్నాపత్రం మరియు మార్కుల పద్ధతి.
- అనుబంధం - సి ప్రతిపుష్టి
- గమనిక : 6 A లేదా 6 B ఐచ్చిక మాడ్యూల్స్‌లలో ఇష్టమైన ఒకదానిని ఎంచుకోవచ్చు.

మాడ్యూల్స్-6A

ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ

27. ఆర్థిక నివేదికల విశ్లేషణ - ఒక పరిచయం
28. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - I
29. అకౌంటింగ్ నిష్పత్తులు - II
30. నగదు ప్రవాహ నివేదిక

మాడ్యూల్స్-6B

ప్రాథమిక కాస్ట్ అకౌంటింగ్

- 27. కాస్ట్ అకౌంటింగ్ - పరిచయం
- 28. కాస్ట్ అకౌంటింగ్ - ప్రాథమిక భావనలు
- 29. కాస్ట్ షీట్ / వ్యయ నివేదిక
- 30. స్టోర్స్, మెటీరియల్స్